

شورای عالی حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ایران
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

ساماندهی پژوهشگران حوزوی

مقام معظم رهبری علیه السلام:

حوزه‌های علمیه که خاستگاه علمای ربّانی و مرکز تفقّه در دین و تدبیر در امور مسلمین است، لازم است با درک زمان و توجه به شأن و توقّعی که از آنان در حلّ مشکلات علمی و فکری جوامع و پاسخگویی به اقبال مردم و هدایت آن‌ها و پرورش و تأمین معلمان و مبلغان و دانشمندان و اساتید و نویسندگان و ائمه جمعه و جماعت و نظریه‌پردازان و جامعه‌شناسان اسلامی وجود دارد، متحوّل شده و به رفع نواقص و مشکلات پرداخته و برای این امور مهمّ خود راهمیا سازند. و این جز با اهتمام علمای اعلام و فقهای عظام علیهم السلام و مشارکت دل‌سوزانه‌ی همه‌ی متصدیان امور و با استعانت از خدای متعال ممکن نیست.

ساماندهی پژوهشگران حوزوی

تدوین: معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه

آماده‌سازی و چاپ: اندیشکده دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

مدیریت اجرایی: محمد وکیلی

ویرایش: حمیدرضا تیموری

طراحی و صفحه‌آرایی: محمود هدایی

صندوق پستی: ۳۴۳۳ - ۳۷۱۸۵

شماره تماس: ۳۳۱۳۳۲۶۱ - ۰۲۵

آدرس: قم - جمکران - بلوار انتظار - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی - مدیریت اندیشکده

ساماندهی پژوهشگران حوزوی

معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه

ویرایش اول: ۱۴۰۰

فهرست مطالب

مقدمه..... ۹

آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی

مقدمه..... ۱۵

فصل اول: کلیات..... ۱۶

ماده ۱. اهداف..... ۱۶

ماده ۲. سیاست‌ها..... ۱۶

ماده ۳. تعاریف..... ۱۶

فصل دوم: شرایط..... ۲۰

فصل سوم: امتیازات..... ۲۱

فصل چهارم: رتبه‌بندی..... ۳۰

دستور العمل اجرایی شناسایی، ارزیابی و رتبه‌بندی

پژوهشگران حوزوی

مقدمه..... ۳۵

فصل اول: کلیات..... ۳۵

ماده ۱. تعاریف..... ۳۵

فصل دوم: شناسایی..... ۳۹

ماده ۳: شرایط..... ۴۰

ماده ۴: احراز شرایط..... ۴۱

فصل سوم: ارزیابی و رتبه‌بندی..... ۴۲

ماده ۵: کمیته تخصصی..... ۴۲

ماده ۶: عناوین کمیته..... ۴۲

ماده ۷: اعضای کمیته..... ۴۴

ماده ۸: وظایف کمیته..... ۴۵

ماده ۹: کمیسیون علمی..... ۴۶

ماده ۱۰: اعضای کمیسیون..... ۴۶

طرح اجرایی

شناسایی و ارزیابی پژوهشگران

مقدمه..... ۵۳

تعاریف..... ۵۴

اهداف..... ۵۶

ضرورت‌ها..... ۵۷

شناسایی..... ۵۷

مراحل شناسایی..... ۵۸

تشکیل پرونده..... ۵۹

شرایط	۵۹
مراحل ارزیابی	۶۰
کمیته‌های ارزیابی	۶۱
کمیته داخلی	۶۱
کمیته‌های تخصصی	۶۱
مراحل ارزیابی	۶۲
فرایند نموداری شناسایی	۶۴
عوامل اجرایی	۶۵

طرح تأسیس

سامانه پژوهشگران حوزوی تحت وب

مقدمه	۶۹
تعاریف	۷۰
اهداف	۷۲
ضرورت‌ها	۷۳
عناصر و ویژگی‌ها	۷۴
الف. شناسایی و تشکیل پرونده	۷۴
ب. ارزیابی و رتبه‌بندی	۷۶
ج. امکانات اصلی (خروجی‌ها)	۷۷
د. امکانات جانبی	۷۹
ه. پیوندهای مرتبط	۸۰
و. فیلدهای اصلی و فرعی	۸۱
ز. نتایج و انتظارات	۸۱
ح. عوامل اجرایی	۸۴
پیوست‌ها	۸۴
الف. فرایند متنی سامانه	۸۴
۱. شناسایی	۸۴
۲. تکمیل فرم شناسایی	۸۴
۳. بررسی فرم شناسایی در معاونت	۸۵
۴. ارزیابی آثار و فعالیت‌ها	۸۵
۵. رتبه‌بندی	۸۶
۶. حمایت و هدایت	۸۶
ب. فرایند نموداری	۸۷

ماده واحد مرحله اول اعطای

کمک هزینه پژوهشی

تعاریف	۸۹
ضرورت	۹۱
اهداف	۹۲

پیش‌گفتار

سرعت تحولات دنیای معاصر، به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چنان شتاب گرفته که نوسازی و به‌روزرسانی تمام نهادها، از جمله نهادهای دینی و فرهنگی اجتناب‌ناپذیر است. ازاین‌رو با توجه به نقش و جایگاه بی‌بدیل حوزه‌های علمیه در نظام اسلامی و انتظاراتی که از این نهاد مقدس وجود دارد، مدیریت حوزه‌های علمیه فرایندهای تدوین، اصلاح، ارتقا و روزآمدسازی اسناد، مأموریت‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌ها، نظام‌نامه‌ها و ساختارهای خود را به‌ویژه در دوره مدیریت حضرت آیت‌الله اعرافی، در اولویت قرار داده است تا بتواند ضمن تحقق این مطالبات و انتظارات، زمینه حضور بیش‌ازپیش حوزه‌های علمیه در میدان علم و عمل و ایفای نقش مثبت در حل مشکلات و معضلات ملی و فراملی را فراهم آورد. دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، در راستای تحقق این اولویت، ضمن ارج نهادن به تلاش‌ها و زحمات چندین ساله‌ای که برای تهیه این اسناد و طرح‌ها توسط معاونت‌ها، دفاتر و مراکز مختلف مدیریت حوزه‌های علمیه صورت گرفته است، نسبت به جمع‌بندی نهایی‌سازی و چاپ آن‌ها اقدام کرده است. بی‌تردید ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده اساتید و صاحب‌نظران حوزوی موجب ارتقای کمی و کیفی این اسناد و طرح‌ها خواهد شد. لازم به توضیح است نسخه‌های چاپ شده در این مجموعه، برابر با آخرین نسخه‌های مصوب بوده و در صورت هر تغییری، در چاپ جدید اعمال و به علاقه‌مندان عرضه خواهد شد.

مدیریت حوزه‌های علمیه
دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مدیریت اندیشکده
فروردین ۱۴۰۱ شمسی

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

مقدمه

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، به استناد اسناد بالادستی و برای ساماندهی امور پژوهشگران و تحقق اهداف و سیاست‌های خود در این زمینه، تا کنون طرح‌ها، اسناد، قوانین و مقرراتی را وضع کرده است که می‌توان بر پایه آنها وضعیت موجود پژوهشگران حوزوی را متحول کرده و به سطح مطلوبی از تعالی و ارتقا رسانید. این اسناد، مسیر منطقی و ساختارمندی را نشان می‌دهند که می‌توان با گام نهادن در آن، به سمت تعالی و توسعه جایگاه علمی و معیشتی پژوهشگران حرکت کرد. افزون بر این، با رصد دایم وضعیت پژوهشگران در عرصه‌های

گوناگون علمی و سنجش آثار و فعالیت‌های آنان در این عرصه‌ها، می‌توان به هدایت و جهت‌دهی تلاش‌های علمی آنان پرداخته و از این راه، مدیریت کلان دانش را در حوزه‌های علمیه به دست گرفت.

اگرچه تاکنون طرح‌ها، اسناد، قوانین و مقررات بسیاری در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، برای به سامان شدن وضعیت پژوهشگران تصویب و اجرا شده است؛ اما راه‌های بسیاری در این باره ناگشوده مانده و بارهای بسیاری بر زمین مانده است. بر این اساس، تدوین و تصویب طرح‌های تحولی، آیین‌نامه‌ها و قوانین به‌روز و تازه دیگری، همچنان، ضروری به نظر می‌رسد.

آنچه در اینجا آمده است، تنها برخی طرح‌ها و مقررات ویژه پژوهشگران حوزوی است که غالباً از سال ۱۳۹۶ تاکنون، در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، تدوین و تصویب شده است.

این راه همچنان ادامه دارد و طرح‌ها،

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

اسناد و قوانین دیگری، برای ساماندهی
پژوهشگران حوزوی، در دست تدوین و در
مراحل تصویب‌خواهی است.

آیین نامه رتبه بندی
پژوهشگران حوزوی

مقدمه

بر اساس سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه در افق ۱۴۰۴^۱ و در راستای تحقق نظام جامع پژوهش حوزه‌های علمیه^۲ همچنین به استناد بند ۱۲^۳ شرح وظایف معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه مصوب شورای عالی حوزه‌های علمیه «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی» به شرح ذیل تدوین می‌شود.

۱. بخش‌هایی از سند که به موضوع این آیین‌نامه مرتبط است، عبارت‌اند از: بند ۱۵ و ۱۶ از اقدام ۴، راهبرد کلان ۱ بند ۳ اهداف کلان: بند ۱۵: «ایجاد توازن و تناسب در تربیت پژوهشگران و اندیشمندان و عناصر فرهنگی برجسته در همه رشته‌های حوزوی مورد نیاز جوامع هدف.»

بند ۱۶: «گسترش پشتیبانی و خدمات‌دهی علمی و پژوهشی هدمند به پژوهشگران و اندیشوران و فعالان فرهنگی.»

۲. بند چهارم اهداف کلان نظام جامع پژوهش: «استقرار نظام جامع تأمین، تربیت، ارتقا و حمایت منابع انسانی پژوهشی حوزه‌های علمیه.»

۳. «برنامه‌ریزی برای ساماندهی امور پژوهشگران حوزه علمیه.»

فصل اول: کلیات

ماده ۱. اهداف

۱. تعیین رتبه و جایگاه پژوهشگران حوزوی؛
۲. استفاده از ظرفیت‌های قانونی حوزه و نظام برای حمایت و پشتیبانی از پژوهشگران؛
۳. ارتقای وضعیت و تثبیت جایگاه علمی پژوهشگران.

ماده ۲. سیاست‌ها

۴. تأکید بر سنن علمی و پژوهشی حوزه؛
۵. اهتمام به ارتقای انگیزه‌های علمی و پژوهشی در میان پژوهشگران و مستعدان پژوهش؛
۶. تلاش در جهت حفظ و ارتقای جایگاه تحقیق و پژوهشگری در حوزه.

ماده ۳. تعاریف

پژوهش: عبارت است از فرایند تولید دانش و مصادیق آن: ۱. تولید نظریه؛ ۲. اصلاح نظریه؛ ۳. تکمیل نظریه؛ ۴. ارتقای نظریه؛ ۵.

نقد نظریه؛ ۶. دفاع از نظریه؛ ۷. ارایه کاربرد جدید برای نظریه؛ ۸. تولید پرسش‌های جدید.^۱

پژوهشگر: در این آیین‌نامه به حوزویانی گفته می‌شود که علاوه بر اتمام پایه دهم (سطح سه)، دارای حداقل دو اثر علمی پژوهشی منتشر شده باشند.

حوزوی: طلابی که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای پرونده آموزشی بوده یا اشتهار به حوزوی بودن داشته باشند. **فاضل حوزوی:** دارندگان شش سال سابقه تحصیلی فعال در درس خارج و اساتید و پژوهشگرانی که صلاحیت علمی آنان به تأیید شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسیده باشد.

کتاب پژوهشی: نوشته‌ای منسجم، مجلد و دارای حداقل ۴۹ صفحه است که با ساماندهی مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات موجود

۱۴. معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، سند تعریف پژوهش و مصادیق آن، ص ۷؛ فرهنگ واژگان پژوهش، واژه پژوهش.

بر اساس تحلیل یا ترکیب مبتکرانه، به ارائه نظریه یا یافته‌های جدید علمی، تقریر و تبیین جدید از یک نظریه، استدلال جدید برای یک نظریه و نقد جامع علمی جدید می‌پردازد.^۱

مقاله علمی پژوهشی: در این آیین‌نامه، به مقاله‌های گفته می‌شود که در مجلات علمی پژوهشی و دانشنامه‌های علمی منتشر شده باشند یا دو سوم اعضای کمیسیون علمی آن را پژوهشی بدانند.

مقاله علمی ترویجی: در این آیین‌نامه، به مقاله‌های گفته می‌شود که در مجلات علمی ترویجی و دانشنامه‌های علمی منتشر شده باشند یا دو سوم اعضای کمیسیون علمی آن را ترویجی بدانند.

مقاله علمی تخصصی: در این آیین‌نامه، به مقاله‌هایی گفته می‌شود که در مجلات بدون درجه و دارای هیئت تحریریه علمی منتشر شده باشند.

۱. این تعریف، تلفیقی از تعریف «کتاب»، «تألیف» و «مقاله علمی پژوهشی» در فرهنگ واژگان پژوهش است.

تلخیص کتاب: بازنویسی متن کتاب به بیان کوتاه و با حفظ محتوای اصلی آن.

رساله علمی: منظور از رساله علمی در این آیین‌نامه، پایان‌نامه سطح سه و چهار حوزه علمیه نیست؛ بلکه به تک‌نگاشته‌هایی علمی گفته می‌شود که حجم مطالب آن از یک مقاله علمی بیشتر و از یک کتاب علمی کمتر باشد.

کمیته تخصصی: در این آیین‌نامه به کمیته‌هایی گفته می‌شود که بر اساس چارچوب وظایف و اختیارات تعیین شده، وظیفه بررسی و اظهار نظر در باره پرونده متقاضیان و تعیین رتبه پژوهشی آنان را بر عهده دارند.^۱

کمیسیون علمی: در این آیین‌نامه به کمیسیون‌هایی گفته می‌شود که به استناد ضوابط و مقررات مربوط، وظیفه رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از کمیته تخصصی و اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص احراز صلاحیت

۱. اقتباس از تعریف ارائه شده در «آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و ...» وزارت علوم.

پژوهشی متقاضیان و تأیید رتبه پژوهشی آنان
را بر عهده دارد.^۱

فصل دوم: شرایط

ماده ۴. برای تشکیل پرونده پژوهشی و
رتبه‌بندی پژوهشگران، احراز شرایط ذیل
الزامی است:

۱. داشتن پرونده در یکی از مراکز مدیریت
حوزه‌های علمیه؛

تبصره ۱: طلابی که پرونده حوزوی ندارند،
تأیید اشتغال به حوزوی بودن آنان در کمیسیون
علمی کافی است.

۲. ارائه گواهی مبنی بر اتمام پایه دهم (سطح
سه)؛

تبصره ۲: فضایی حوزوی ملزم به ارائه گواهی
نمی‌باشند.

۳. نداشتن منع اقدام در پرونده تحصیلی؛

۴. کسب حداقل امتیاز پژوهشگر رتبه یک،

۱. همان.

مطابق ماده هشت فصل چهارم این آیین نامه.

فصل سوم: امتیازات

ماده ۵. آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی، علمی ترویجی، علمی آموزشی، علمی اجرایی و علمی فرهنگی پژوهشگران، پس از دریافت، بر اساس جدول‌های پنج‌گانه زیر بررسی و امتیازدهی می‌شود.

جدول ۱: آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی

ردیف	نوع اثر و فعالیت پژوهشی	حداکثر امتیاز
۱	کتاب پژوهشی (به ازای هر کتاب)	۱۵
۲	کتاب‌های دوره‌ای و چندجلدی (به ازای هر جلد)	۱۰
۳	دائرة المعارف‌ها، دانشنامه‌ها، تفاسیر، مسانید، شروح، اصطلاح‌نامه‌ها و درختواره‌های علوم یا سامانه‌های نرم‌افزاری (به ازای هر جلد)	۱۰
۴	مقاله علمی پژوهشی (به ازای هر مقاله)	۷
۵	مقاله دانشنامه‌ای یا دائرة المعارفی تخصصی (به ازای هر مقاله)	۷
۶	گزارش علمی طرح‌های پژوهشی با تأیید مرکز سفارش دهنده (به ازای هر گزارش)	داخلی
		استانی یا منطقه‌ای
		ملی

ردیف	نوع اثر و فعالیت پژوهشی	حداکثر امتیاز
۷	ارائه کرسی نظریه‌پردازی (به ازای هر کرسی)	ثبت نظریه ۱۲
		نقد علمی ۷
		نوآوری ۷
۸	رساله علمی (به ازای هر جلد)	۱۰
۹	تقریر انتقادی دروس خارج (به ازای هر جلد)	۱۰
۱۰	تحشیه و تعلیق (به ازای هر جلد)	۱۰
۱۱	تصحیح انتقادی کتاب معتبر (به ازای هر جلد)	۱۰
۱۲	شرح روایات و کتب معتبر (به ازای هر جلد)	۱۰
۱۳	احیای آثار و تراث علمی (به ازای هر جلد)	۵
۱۴	تجدید چاپ کتاب با حداقل ۳۰ درصد اصلاح یا اضافه در محتوای آن (به ازای هر کتاب)	۵

جدول ۲: آثار و فعالیت‌های علمی ترویجی

ردیف	نوع اثر و فعالیت علمی ترویجی	حداکثر امتیاز
۱	کتاب تألیفی ترویجی (به ازای هر کتاب)	۷
۲	تجدید چاپ کتاب تألیفی ترویجی با حداقل ۳۰ درصد اصلاح یا اضافه در محتوای آن (به ازای هر کتاب)	۵
۳	فرهنگ‌نامه‌ها، کتاب‌شناسی‌ها و فهرست‌نگاری‌ها و یا معادل آنها در نسخه‌های دیجیتال (به ازای هر جلد)	۵
۴	ویرایش علمی کتاب (به ازای هر کتاب)	۵

ردیف	نوع اثر و فعالیت علمی ترویجی	حداکثر امتیاز
۵	ترجمه کتاب تخصصی (به ازای هر کتاب)	۷
۶	تألیف کتاب به زبان عربی (به ازای هر کتاب)	۱۰
۷	تألیف کتاب به زبان‌های خارجی (به ازای هر کتاب)	۷
۸	تألیف مقاله به زبان‌های خارجی (به ازای هر مقاله)	۵
۹	تقریر غیر انتقادی دروس خارج (به ازای هر سال)	۷
۱۰	تولید محتوای علمی تخصصی برای نرم‌افزارهای برخط و برون خط (سالانه)	۵
۱۱	تلخیص کتاب علمی معتبر (به ازای هر کتاب)	۵
۱۲	تدوین مجموعه مقالات چاپی یا دیجیتال (به ازای هر مجموعه)	۵
۱۳	طراحی محتوایی سامانه‌های نرم‌افزاری علمی پژوهشی و علمی ترویجی (برخط و برون خط) (به ازای هر سامانه)	۵
۱۴	تدوین شیوه‌نامه‌های علمی (به ازای هر شیوه‌نامه)	۵
۱۵ ۱۶	برگزیدگی در همایش‌های ملی و فراملی معتبر (به ازای هر بار برگزیدگی)	کتاب سال حوزه، کتاب سال جمهوری اسلامی و جشنواره فارابی
	سایر همایش‌های ملی و فراملی معتبر مورد تأیید معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه	۳
۱۷	مقاله علمی مروری (به ازای هر مقاله)	۵
۱۸	مقاله علمی ترویجی (به ازای هر مقاله)	۳
۱۹	مقاله علمی تخصصی (به ازای هر مقاله)	۳
۲۰	مقاله دانشنامه‌ای یا دائرة المعارفی عمومی (به ازای هر مقاله)	۵

ردیف	نوع اثر و فعالیت علمی ترویجی	حداکثر امتیاز
۲۱	مقاله علمی مندرج در مجموعه مقالات همایش‌های علمی معتبر (به ازای هر مقاله)	۲
۲۲	خلاصه مقاله علمی چاپ شده در همایش‌های علمی معتبر (به ازای هر خلاصه مقاله)	۱
۲۳	مقالات برگزیده جشنواره علامه حلی (سطح سه) و جشنواره نشریات حوزوی (به ازای هر مقاله)	۲
۲۴	مشارکت در برگزاری کرسی نظریه‌پردازی و نوآوری (به ازای هر کرسی)	ناقد ۴
۲۵		داور ۳
۲۶		دبیر ۲
۲۷	مشارکت در برگزاری نشست علمی / کرسی‌های ترویجی (به ازای هر نشست / کرسی)	ارائه‌دهنده ۳
۲۸		ناقد ۲
۲۹		داور ۱
۳۰		دبیر ۱
۳۱	مشارکت در برگزاری کرسی آزاداندیشی (به ازای هر کرسی)	ارائه‌دهنده ۳
۳۲		ناقد ۲
۳۳		دبیر ۱
۳۴	مدیریت تولید و توسعه سامانه‌های علمی پژوهشی و علمی ترویجی (سالانه)	۴
۳۵	مدیر پروژه و طرح پژوهشی (به ازای هر طرح)	۷
۳۶	ناظر علمی طرح پژوهشی (به ازای هر طرح)	۴
۳۷	دستیار طرح پژوهشی (به ازای هر طرح)	۲
۳۸	ارزیابی کتاب، مقاله علمی و طرح پژوهشی (به ازای هر ارزیابی)	۴
۳۹	مشارکت در تولید نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای دینی (به ازای هر نرم‌افزار)	۴

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

ردیف	نوع اثر و فعالیت علمی ترویجی	حداکثر امتیاز
۴۰	داشتن نشان‌های علمی ملی یا بین المللی (به ازای هر نشان)	۴
۴۱	احراز رتبه پژوهشگر نمونه استانی یا ملی (به ازای هر رتبه)	۳
۴۲	تدوین متون درسی مراکز آموزشی معتبر (به ازای هر متن)	دکتری ۵
۴۳		کارشناسی ارشد ۳
۴۴		کارشناسی ۲
۴۵	سخنرانی علمی (به ازای هر سخنرانی)	۲

جدول ۳: فعالیت‌های علمی آموزشی

ردیف	نوع فعالیت‌های علمی آموزشی	حداکثر امتیاز
۱	تدریس خارج قفّه و سایر علوم اسلامی با تأیید و مجوز رسمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۱۵
۲	تدریس دروس سطح چهار با تأیید و مجوز رسمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۱۰
۳	تدریس دروس سطح سه با تأیید و مجوز رسمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۶
۴	تدریس دروس سطح دو با تأیید و مجوز رسمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۵
۵	تدریس دروس سطح یک با تأیید و مجوز رسمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۴
۶	تدریس مسائل مستحدثه یا مسئله جدید در سطح چهار و خارج (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۱۰
۷	تدریس رشته‌های علمی مقطع دکتری در دانشگاه‌ها و مراکز تخصصی (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۸

ردیف	نوع فعالیت‌های علمی آموزشی	حداکثر امتیاز
۸	تدریس رشته‌های علمی مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه‌ها و مراکز تخصصی (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۴
۹	تدریس رشته‌های علمی مقطع کارشناسی در دانشگاه‌ها و مراکز تخصصی (به ازای هر عنوان درسی در هر سال از حداقل هر هفته یک درس تا پنج درس)	۲
۱۰	راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه سطح چهار (به ازای هر استاد راهنما)	۴
۱۱	پایان‌نامه (استاد مشاور)	۳
۱۲	راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه سطح سه (به ازای هر استاد راهنما)	۲
۱۳	پایان‌نامه (استاد مشاور)	۱
۱۴	راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه دکتری (به ازای هر استاد راهنما)	۳
۱۵	پایان‌نامه (استاد مشاور)	۲
۱۶	راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه کارشناسی ارشد (به ازای استاد راهنما)	۱
۱۷	هر پایان‌نامه (استاد مشاور)	۵/
۱۸	استاد داور پایان‌نامه‌های حوزوی و دانشگاهی (به ازای هر پایان‌نامه)	۱
۱۹	تدریس دوره‌ها و کارگاه‌های مهارتی پژوهشی (به ازای هر دوره یا کارگاه)	۱
۲۰	تدریس دروس معارف در دانشگاه‌ها (به ازای هر عنوان درسی در هر سال)	۲
۲۱	تدریس دروس اسلامی در حوزه (به ازای هر عنوان درسی در هر سال)	۱
۲۲	کارشناس آموزشی در زمینه متون آموزشی، برنامه‌ریزی تحصیلی، و... (به ازای هر عنوان درسی در هر سال)	۱

جدول ۴: فعالیت‌های علمی اجرایی

ردیف	نوع فعالیت علمی اجرایی	حداکثر امتیاز
۱	علمی پژوهشی	۴
۲	سرمدیر نشریات علمی (به ازای هر سال برای فصل‌نامه و دو سال برای دو فصل‌نامه)	۳
۳	علمی ترویجی	۳
۴	علمی تخصصی	۲
۵	علمی فرهنگی	۱
۵	عضویت هیئت تحریریه نشریات علمی (به ازای هر سال برای فصل‌نامه و دو سال برای دو فصل‌نامه)	۲
۶	برپایی نمایشگاه‌های پژوهشی استانی، ملی و بین‌المللی (به ازای هر نمایشگاه)	۱
۷	طراحی و راه‌اندازی کتابخانه تخصصی دیجیتال یا حقیقی (به ازای هر کتابخانه)	۳
۸		۴

ردیف	نوع فعالیت علمی/اجرایی	حداکثر امتیاز
۹	مدیریت کتابخانه تخصصی (به ازای هر کتابخانه)	۳
۱۰	طراحی و ایجاد رشته‌ها و میان رشته‌های علمی جدید و گرایش‌های نو (به ازای هر رشته)	۴
۱۱	مشارکت در طراحی، راه‌اندازی و برگزاری کارگاه‌های تربیتی، آموزشی و پژوهشی (به ازای هر کارگاه)	۱ راه‌اندازی
۱۲		۴ تدریس
۱۳		۲ طراحی
۱۴	طراحی و مدیریت مؤسسات، مراکز، واحدهای تحقیقاتی، انجمن‌ها و قطب‌های علمی حوزوی (به ازای هر طرح یا مدیریت سالانه)	۴
۱۵	دبیری همایش‌های علمی معتبر (به ازای هر دوره)	۳ ملی
۱۶		۴ بین‌المللی
۱۷	تصدی وزارت علوم، آموزش و پرورش، اطلاعات، ارشاد، دادگستری و معاونان فناوری، علمی و فرهنگی رؤسای قوا (به ازای هر سال)	۵
۱۸	نماینده مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری (به ازای هر دوره)	۴
۱۹	ریاست یا اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای نگهبان قانون اساسی، شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و شورای عالی فضای مجازی (به ازای هر سال)	۴
۲۰	ریاست یا قائم مقام دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی، فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری (به ازای هر سال)	۴
۲۱	معاونت دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی، فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری (به ازای هر سال)	۳
۲۲	ریاست یا قائم مقام پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و واحدهای پژوهشی مستقل (به ازای هر سال)	۳
۲۳	معاونت پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و واحدهای پژوهشی مستقل (به ازای هر سال)	۲
۲۴	اعضای هیئت علمی آموزشی یا پژوهشی و مدیران گروه‌های علمی آموزشی یا پژوهشی (سالانه)	۲
۲۵	مدیریت حوزه‌های علمیه سراسر کشور (سالانه)	۷
۲۶	معاونت ستاد مرکزی حوزه‌های علمیه (سالانه)	۵

شورای عالی
حوزه‌های علمیه
مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه

ردیف	نوع فعالیت علمی اجرایی	حداکثر امتیاز
۲۷	مدیریت ارشد دفاتر و مراکز مستقل حوزه‌های علمیه (سالانه)	۴
۲۸	معاونت دفاتر و مراکز مستقل حوزه‌های علمیه (سالانه)	۳
۲۹	مدیریت و کارشناس مسئولی ستادی و مسئولیت واحدهای مستقل حوزه‌های علمیه (سالانه)	۳
۳۰	مدیریت حوزه‌های علمیه استانی (سالانه)	۵
۳۱	معاونت حوزه‌های علمیه استانی (سالانه)	۴
۳۲	ریاست مراکز تخصصی، مدارس و مؤسسات آموزشی حوزوی (سالانه)	۴
۳۳	معاونت مراکز تخصصی، مدارس و مؤسسات آموزشی حوزوی (سالانه)	۳
۳۴	مدیریت‌های حوزوی در خارج از کشور (سالانه)	۳
۳۵	مدیریت‌های غیر حوزوی شامل ریاست یا معاونت مراکز هنری و رسانه‌ای، فرهنگی و تبلیغی، مجازی و فناوری، انجمن‌ها و تشکلهای مردمی، ستادها و دبیرخانه‌ها (سالانه)	۳
۳۶	عضویت در شورای عالی حوزه‌های علمیه و شورای مرکزی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم (سالانه)	۳
۳۷	عضویت در شورای گسترش و شورای اعطای مجوزها (سالانه)	۳
۳۸	عضویت در کمیته‌ها و کمیسیون‌های شورای گسترش و شورای اعطای مجوزها (سالانه)	۲
۳۹	عضویت در شورای طرح و برنامه حوزه‌های علمیه (سالانه)	۲
۴۰	عضویت در شوراهای تخصصی معاونت‌ها و مراکز ستادی حوزه (سالانه)	۲
۴۱	عضویت در شورای عالی حوزه‌های علمیه مراکز استانی (سالانه)	۳

ردیف	نوع فعالیت علمی اجرایی	حداکثر امتیاز
۴۲	عضویت در سایر شوراهای، کمیسیون‌ها و کمیته‌های رسمی شورای عالی حوزه و مراکز حوزوی علمیه یا وزارت خانه‌هایی که جزء وظایف سازمانی فرد نباشد (سالانه)	۲

جدول ۵: فعالیت‌های علمی فرهنگی

ردیف	نوع فعالیت‌های علمی فرهنگی	امتیاز
۱	امامت جمعه و جماعات (سالانه)	۱۰
۲	نماینده‌ی ولی فقیه در مراکز علمی، وزارتخانه‌ها، نیروهای مسلح، سازمان‌ها و نهادهای (سالانه)	۵
۳	تبلیغ دوره‌ای و مناسبتی (به ازای هر دوره یا مناسبت)	۲
۴		داخل خارج ۵
۵	تبلیغ طرح هجرت (سالانه)	۳
۶	روحانی مستقر (سالانه)	۲
۷		داخل خارج ۵
۸	روحانی مربی پرورشی در آموزش و پرورش (سالانه)	۳
۹	مشاوره و کارشناسی در امور دینی و فرهنگی (سالانه)	۳
۱۰	فعال اجتماعی در عرصه‌های امور خبریه، امور حسبه، امدادسانی، مدیریت یا مشاورت گروه‌ها و انجمن‌های مردم‌نهاد، مدیریت هیئت‌های دینی و مذهبی و... (به ازای هر سال در هر عرصه)	۲
۱۱	فعال در عرصه‌های قضایی (به ازای هر سال در هر عرصه)	۲
۱۲	فعال هنری و رسانه‌ای در عرصه‌های مشاوره، اجرا، گویندگی، نویسندگی، مدیریت یا مباحثت رسانه و... (به ازای هر سال در هر عرصه)	۲
۱۳	روحانی عقیدتی سیاسی در نیروهای نظامی و انتظامی (سالانه)	۳
۱۴	روحانی کاروان‌های زیارتی (به ازای هر اعزام در هر سال)	۳
۱۵	استاد و مشاور اخلاقی، تربیتی و روان‌شناختی در حوزه‌های علمیه (سالانه)	۵
۱۶	تبلیغ تخصصی (به ازای هر سال و در هر عنوان)	۳

ماده ۶: تمامی آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی، علمی ترویجی، علمی آموزشی، علمی اجرایی و علمی فرهنگی متقاضی در اولین مراجعه قابل بررسی و امتیازدهی است. در عین حال لازم است حداقل ۲۰ درصد آثار

متعلق به ۵ سال منتهی به زمان اولین مراجعه برای تشکیل پرونده پژوهشی باشد.

ماده ۷: اثر یا فعالیت علمی پژوهشی یا علمی ترویجی که با کمک دو یا چند نفر نگارش و اجرا شده است، چنانچه هریک سهم خود را تعیین کرده باشند امتیاز مربوط به نسبت اعلام شده تقسیم می‌شود. در غیر این صورت امتیاز کسب شده طبق جدول زیر توزیع خواهد شد:

سهم هریک از نفرات از امتیاز مربوط		تعداد نفرات
سایر نفرات	نفراول	
-	۱۰۰٪	۱
۴۵٪	۸۵٪	۲
۴۰٪	۷۵٪	۳
۳۵٪	۷۰٪	۴ و بیشتر

فصل چهارم: رتبه‌بندی

ماده ۸: پژوهشگران بر اساس امتیازهای کسب شده از آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی، علمی ترویجی، علمی آموزشی، علمی اجرایی و

علمی فرهنگی، به سه رتبه تقسیم می‌شوند:

پژوهشگر رتبه یک: به پژوهشگرانی گفته

می‌شود که حداقل ۴۰ امتیاز از مجموع امتیازات پنج جدول را به دست آورده باشند. از این امتیاز، حداقل ۲۵ امتیاز باید از جدول یک باشد.

پژوهشگر رتبه دو: به پژوهشگرانی گفته

می‌شود که حداقل در یک دوره پنج ساله پس از احراز رتبه یک پژوهشگری، حداقل ۱۰۰ امتیاز از مجموع امتیازات پنج جدول را به دست آورده باشند. از این امتیاز، حداقل ۷۰ امتیاز باید از جدول یک باشد.

پژوهشگر رتبه سه: به پژوهشگرانی گفته

می‌شود که حداقل در یک دوره پنج ساله پس از احراز رتبه دو پژوهشگری، حداقل ۱۲۰ امتیاز از مجموع امتیازات پنج جدول را به دست آورده باشند. از این امتیاز، حداقل ۸۰ امتیاز باید از جدول یک باشد.

ماده ۹. ارتقای رتبه پژوهشگر، پس از دریافت

اولین رتبه از سه رتبه مذکور، منوط به تکمیل

امتیازات هر رتبه و مشروط به مرور زمان پنج سال خواهد بود. از این رو، برای ارتقا از رتبه یک به رتبه دو و از رتبه دو به رتبه سه، گذشت پنج سال الزامی است.

ماده ۱۰. در صورتی که پژوهشگر نتواند در پنج سال، ارتقای رتبه (از یک به دو و از دو به سه) بیابد، پنج سال دیگر به او مهلت داده می‌شود. اگر در این مدت ارتقا نیافت، پرونده پژوهشگری او نیمه فعال و سپس متوقف خواهد شد.

ماده ۱۱. ابلاغ رتبه پژوهشگری و اعلام امتیازات پژوهشی، در حیطه اختیارات معاون پژوهش است.

ماده ۱۲. مرجع رسیدگی به هرگونه اعتراض یا ابهام در خصوص مواد این آیین‌نامه کمیسیون علمی می‌باشد.

دستور العمل اجرایی
شناسایی، ارزیابی و رتبه‌بندی
پژوهشگران حوزوی

مقدمه

معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، به استناد «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی» و بند ۱۲ شرح وظایف خود، مصوب شورای عالی حوزه‌های علمیه، «دستور العمل اجرایی شناسایی، ارزیابی و رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی» را تدوین کرده که به شرح ذیل است.

فصل اول: کلیات

ماده ۱. تعاریف

پژوهش: عبارت است از فرایند تولید دانش و مصادیق آن: ۱. تولید نظریه؛ ۲. اصلاح نظریه؛ ۳. تکمیل نظریه؛ ۴. ارتقای نظریه؛ ۵. نقد نظریه؛ ۶. دفاع از نظریه؛ ۷. ارایه کاربرد

جدید برای نظریه؛ ۸. تولید پرسش‌های جدید.^۱

پژوهشگر: در این دستور العمل به حوزویانی گفته می‌شود که علاوه بر اتمام پایه دهم (سطح سه)، دارای حداقل دو اثر علمی پژوهشی منتشر شده باشند.

حوزوی: طلابی که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای پرونده آموزشی بوده یا اشتهار به حوزوی بودن داشته باشند. **فاضل حوزوی:** دارندگان شش سال سابقه تحصیلی فعال در درس خارج و اساتید و پژوهشگرانی که صلاحیت علمی آنان به تأیید شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسیده باشد.

کتاب پژوهشی: نوشته‌ای منسجم، مجلد و دارای حداقل ۴۹ صفحه است که با ساماندهی مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات موجود بر اساس تحلیل یا ترکیب

۱. معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، سند تعریف پژوهش و مصادیق آن، ص ۷؛ فرهنگ واژگان پژوهش، واژه پژوهش.

مبتکرانه، به ارائه نظریه یا یافته‌های جدید علمی، تقریر و تبیین جدید از یک نظریه، استدلال جدید برای یک نظریه و نقد جامع علمی جدید می‌پردازد.^۱

مقاله علمی پژوهشی: در این دستور العمل، به مقاله‌های گفته می‌شود که در مجلات علمی پژوهشی یا دانشنامه‌های علمی منتشر شده باشند یا دو سوم اعضای کمیته تخصصی آن را پژوهشی بدانند.

مقاله علمی ترویجی: در این دستور العمل، به مقاله‌های گفته می‌شود که در مجلات علمی ترویجی و دانشنامه‌های علمی منتشر شده باشند یا دو سوم اعضای کمیته تخصصی آن را ترویجی بدانند.

مقاله علمی تخصصی: در این دستور العمل، به مقاله‌هایی گفته می‌شود که در مجلات بدون درجه و دارای هیئت تحریریه علمی منتشر شده باشند.

۱. این تعریف، تلفیقی از تعریف «کتاب»، «تألیف» و «مقاله علمی پژوهشی» در فرهنگ واژگان پژوهش است.

تلخیص کتاب: بازنویسی متن کتاب به بیان کوتاه و با حفظ محتوای اصلی آن.

رساله علمی: منظور از رساله علمی در این دستور العمل، پایان‌نامه سطح سه و چهار حوزه علمیه نیست؛ بلکه به تک‌نگاشته‌هایی علمی گفته می‌شود که حجم مطالب آن از یک مقاله علمی بیشتر و از یک کتاب علمی کمتر باشد.

نشریه علمی معتبر: نشریه‌ای (کاغذی یا الکترونیکی) است که دارای درجه علمی پژوهشی یا علمی‌ترویجی از شورای اعطای مجوزهای شورای عالی حوزه‌های علمیه یا وزارت علوم و بهداشت باشد.

کمیته تخصصی: در این دستور العمل به کمیته‌هایی گفته می‌شود که در چارچوب وظایف و اختیارات تعیین شده، وظیفه بررسی و اظهار نظر در باره پرونده متقاضیان و تعیین رتبه پژوهشی آنان را بر عهده دارند.^۱

۱. اقتباس از تعریف ارائه شده در «آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و ...» وزارت علوم.

کمیسیون علمی: در این دستور العمل به کمیسیونی گفته می‌شود که به استناد ضوابط و مقررات مربوط، وظیفه رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از کمیته تخصصی و اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص احراز صلاحیت پژوهشی متقاضیان و تأیید رتبه پژوهشی آنان را بر عهده دارد.^۱

فصل دوم: شناسایی

ماده ۲: شناسایی پژوهشگران با یکی از راه‌های زیر انجام می‌شود:

۱. فراخوان ثبت نام از طریق رسانه‌های مجازی و مکتوب یا سامانه پژوهشگران حوزوی؛
۲. درخواست از مراکز، مؤسسات، واحدهای پژوهشی و مراکز تخصصی؛
۳. استفاده از داده‌های بانک‌های اطلاعاتی موجود؛
۴. بهره‌مندی از لیست برگزیدگان حوزوی

۱. همان.

همایش‌ها و جشنواره‌های علمی معتبر؛
همانند کتاب سال حوزه، جشنواره علامه
حلی، کتاب سال جمهوری اسلامی و جشنواره
فارابی.

ماده ۳: شرایط

برای تشکیل پرونده پژوهشی داشتن
شرایط زیر الزامی است:

۱. داشتن پرونده در یکی از مراکز مدیریت
حوزه‌های علمیه؛

۲. ارائه گواهی مبنی بر اتمام پایه دهم از مرکز
مدیریت حوزه‌های علمیه؛

تبصره: طلاب فاقد پرونده یا فاقد گواهی
پایه دهم، با ارائه مدارک مثبت^۱ به معاونت
پژوهش و تأیید آن در کمیسیون علمی،
می‌توانند تشکیل پرونده دهند.

۳. نداشتن منع اقدام در پرونده تحصیلی؛

۴. ارائه اثربخشی فعالیت علمی پژوهشی بر اساس

۱. مانند گواهی اشتغال به فاضل حوزوی بودن از شورای اعطای مجوزها
و امتیازهای علمی، گواهی برگزیدگی در جشنواره سراسری علامه حلی
(ره) و تأیید سه نفر از اساتید سطوح عالی مبنی بر اتمام سطح سه
حوزه.

جدول یک فصل سوم (ماده ۵) آیین نامه
رتبه‌بندی پژوهشگران؛

۵. تکمیل فرم‌های مربوط و ارائه اصل یا فایل
مستندات و مدارک مورد نیاز.

ماده ۴: احراز شرایط

برای احراز شرایط تشکیل پرونده پژوهشی،
مجموع مستندات و مدارک متقاضی در دفتر
امور پژوهشگران معاونت پژوهش حوزه‌های
علمیه بررسی و پس از تأیید و تکمیل برای
ارزیابی و تعیین رتبه پژوهشی به کمیته‌های
تخصصی ارسال می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه اسناد و مدارک پرونده
پژوهشی متقاضی ناقص باشد، حداکثر یک
ماه فرصت خواهد داشت که آن را تکمیل
کند. در غیر این صورت، پرونده بایگانی و از
ارسال آن به کمیته تخصصی برای ارزیابی و
تعیین رتبه ممانعت خواهد شد.

تبصره ۲: عناوین آثار و فعالیت‌های پژوهشی،
آموزشی، ترویجی، اجرایی و فرهنگی متقاضی
باید بر اساس نمون برگ‌های متخذ از جداول

پنج‌گانه آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران تکمیل و ارائه شود.

تبصره ۳: ارائه اصل یا فایل آثار و اسناد و مدارک مربوط به فعالیت‌ها، برای ارزیابی و رتبه‌بندی ضروری است.

فصل سوم: ارزیابی و رتبه‌بندی

ماده ۵: کمیته تخصصی

پس از تکمیل پرونده پژوهشی متقاضی، آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی او برای ارزیابی و تعیین رتبه پژوهشی به کمیته تخصصی مربوط ارسال می‌شود. عناوین، اعضا و وظایف کمیته‌های تخصصی به شرح مواد زیر است.

ماده ۶: عناوین کمیته

۱. کمیته تخصصی فقه، اصول و حقوق؛
۲. کمیته تخصصی تفسیر و علوم قرآن؛
۳. کمیته تخصصی حدیث و علوم حدیث؛
۴. کمیته تخصصی منطق و فلسفه؛

۵. کمیته تخصصی کلام؛

۶. کمیته تخصصی اخلاق و عرفان؛

۷. کمیته تخصصی تاریخ و سیره؛

۸. کمیته تخصصی روان‌شناسی و علوم تربیتی؛

۹. کمیته تخصصی اقتصاد و مدیریت؛

۱۰. کمیته تخصصی علوم سیاسی؛

۱۱. کمیته تخصصی ادیان و مذاهب؛

۱۲. کمیته تخصصی زبان، ادبیات و هنر؛

۱۳. کمیته تخصصی جامعه‌شناسی؛

۱۴. کمیته تخصصی مطالعات راهبردی.

تبصره ۱: تأسیس کمیته تخصصی جدید و ادغام یا حذف آن با پیشنهاد مدیر مراکز و امور پژوهشی و تأیید معاون پژوهش انجام می‌شود.

تبصره ۲: آثار و فعالیت‌های مرتبط با فلسفه‌های مضاف، در گروه مربوط ارزیابی و در صورت نیاز از کارشناسان گروه فلسفه نیز دعوت می‌شود.

تبصره ۳: آثار و فعالیت‌های مربوط به دانش‌های بینارشته‌ای، در گروه مشترکی از رشته‌های مرتبط ارزیابی می‌شوند.

تبصره ۴: برای ارزیابی آثار و فعالیت‌های مرتبط با موضوعات نرم‌افزاری، از کارشناسان مرکز فناوری حوزه دعوت می‌شود.

تبصره ۵: آثار و فعالیت‌های مرتبط با تصحیح، ترجمه و موسوعه‌نگاری، در کمیته مربوط ارزیابی و در صورت نیاز از کارشناسان کمیته ادبیات نیز دعوت می‌شود.

ماده ۷: اعضای کمیته

هر کمیته متشکل از هفت عضو، با ترکیب زیر، است:

۱. مدیر مراکز و امور پژوهشی یا نماینده وی؛
(رئیس کمیته)

۲. کارشناس مسئول امور پژوهشگران (دبیر
کمیته)

۳. پنج نفر از پژوهشگران و صاحب‌نظران دارای تخصص لازم.

تبصره ۱: اعضای کمیته‌ها با پیشنهاد مدیر مراکز و امور پژوهشی و با حکم معاون پژوهش به مدت دو سال منصوب می‌شوند. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

تبصره ۲: یک نفر از افراد موضوع بند سه، از میان اعضای انجمن مربوط و به نمایندگی از انجمن انتخاب می‌شود.

ماده ۸: وظایف کمیته

۱. بررسی اسناد، مدارک، آثار و فعالیت‌های پژوهشی، علمی و اجرایی متقاضی؛
 ۲. تأیید یا رد انتساب و اصالت آثار، فعالیت‌ها، اسناد و مدارک و تطبیق آنها با قوانین و مقررات مربوط؛ تعیین کمیته‌های ویژه جهت ارزیابی محتوایی و علمی آثار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی متقاضی در صورت نیاز؛
 ۳. امتیازدهی به آثار و فعالیت‌های متقاضیان بر اساس جداول پنج‌گانه مندرج در ماده ۵ فصل سوم «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»؛
 ۴. تکمیل فرم‌ها و کاربرگ‌های ویژه ارزیابی آثار و فعالیت‌ها؛
 ۵. تعیین دستور جلسات کمیته و تکمیل صورت جلسات آن. (وظیفه دبیر)
- تبصره ۱:** آیین‌نامه داخلی کمیته تخصصی

شامل نحوه تشکیل جلسات، شیوه رأی‌گیری، تعیین حد نصاب اعضای حاضر جهت تشکیل جلسات و رأی‌گیری و... بر اساس چارچوب مقررات و ضوابط کلی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، در مدیریت مراکز و امور پژوهشی تدوین و پس از تأیید کمیسیون علمی، با ابلاغ معاون پژوهش لازم الاجرا است.

تبصره ۲: معاونت پژوهش می‌تواند وظایف کمیته‌های تخصصی را برحسب شرایط و در صورت نیاز، به دیگر مراکز حوزوی واگذار کند.

ماده ۹: کمیسیون علمی

به منظور بررسی و اظهار نظر نهایی در خصوص پرونده پژوهشی متقاضیان و ارزیابی و تأیید امتیازات لازم برای رتبه‌بندی آنان، کمیسیون علمی با اعضا و وظایف زیر در معاونت پژوهش تشکیل می‌شود:

ماده ۱۰: اعضای کمیسیون

کمیسیون علمی متشکل از پنج عضو، با

ترکیب زیر، است:

۱. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه؛ (رئیس کمیسیون)

۲. مدیر مراکز و امور پژوهشی؛ (دبیر کمیسیون)

۳. سه نفر از پژوهشگران و کارشناسان متخصص به پیشنهاد مدیر کل امور پژوهشی و تأیید معاون پژوهش.

تبصره ۱: اعضای کمیسیون علمی با پیشنهاد مدیر مراکز و امور پژوهشی و با حکم معاون پژوهش به مدت دو سال منصوب می‌شوند. انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

تبصره ۲: کمیسیون علمی می‌تواند در موارد خاص، به منظور تشویق متقاضیان و ایجاد انگیزه، امتیاز ویژه‌ای را در مجموع آثار و فعالیت‌ها به آنان اعطا کند.

تبصره ۳: کمیسیون علمی می‌تواند در صورت نیاز، ارزیابی پرونده پژوهشی متقاضیان و تأیید امتیازات آنان را به کارشناسان مربوط ارجاع دهد یا در صورت نیاز از اعضای کمیته تخصصی مربوط در جلسات دعوت کند. ماده

۱۱: وظایف کمیسیون

۱. اظهار نظر در خصوص پرونده‌های ارجاعی از کمیته‌های تخصصی؛
۲. ارزیابی امتیازهای کسب شده متقاضیان و تأیید نهایی رتبه پژوهشی آنان؛
۳. رسیدگی به اعتراضات و شکایات متقاضیان؛
۶. ارائه گزارش‌های مستمر و انجام امور محول.

تبصره ۱: در صورت اعتراض مکتوب هر یک از متقاضیان به رأی کمیته تخصصی، کمیسیون علمی پس از بررسی اسناد و ادله اعتراضی، حداکثر تا یک ماه از تاریخ اعتراض، رأی و نظر نهایی را در این خصوص صادر خواهد کرد. این کمیسیون، تنها مرجع رسیدگی به اعتراض متقاضی بوده و رأی حداقل سه نفر از اعضای آن، در رد یا تأیید اعتراض متقاضی، کافی است.

تبصره ۲: هر متقاضی فقط یکبار حق اعتراض دارد.

تبصره ۳: آیین‌نامه داخلی کمیسیون علمی

شامل نحوه تشکیل جلسات، شیوه رأی‌گیری، تعیین حد نصاب اعضای حاضر جهت تشکیل جلسات و رأی‌گیری و دیگر موضوعات مربوط، بر اساس چارچوب مقررات و ضوابط کلی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، در اولین جلسه اعضای کمیسیون تدوین می‌شود و پس از تأیید معاون پژوهش لازم‌الاجرا است.

طرح اجرایی
شناسایی و ارزیابی پژوهشگران

مقدمه

شکل‌گیری و استمرار نظام علمی و پژوهشی حوزه، مرهون تلاش‌های خالصانه عالمان و پژوهشگرانی است که با تألیف و تدوین آثار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی اثرگذار، عرصه‌های علمی را درنوریده و مرزهای دانش دینی را فزونی بخشیده‌اند. شناسایی و ارزیابی آثار و فعالیت‌های این منابع انسانی کارآمد و حمایت و پشتیبانی از ایشان، ضامن پایداری و پویایی نظام علمی حوزه و دوام و قوام آن خواهد بود.

بدین منظور، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، با استناد به اسناد بالادستی و در چارچوب ضوابط و مقررات موجود، به ویژه بند

۱۲ شرح وظایف خود،^۱ «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»^۲ و «دستور العمل اجرایی شناسایی، ارزیابی و رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»^۳ «طرح اجرایی شناسایی و ارزیابی پژوهشگران» را با مشخصات و مختصات زیر پیشنهاد می‌کند.

تعاریف

پژوهشگر: حوزویانی که علاوه بر اتمام پایه دهم (سطح سه)، دارای حداقل دو اثر علمی پژوهشی منتشر شده باشند یا بر اساس آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران، یکی از سه رتبه پژوهشی را به دست آورند.^۴

فعال پژوهشی: حوزویان دارای اثر و فعالیت

۱. «برنامه‌ریزی برای سامان‌دهی امور پژوهشگران حوزه علمیه»، مصوب شورای عالی حوزه‌های علمیه.

۲. مصوب جلسه هشتم شورای پژوهش حوزه‌های علمیه، تاریخ ۱۳۹۶/۸/۲۴.

۳. مصوب جلسه نهم شورای پژوهش حوزه‌های علمیه، تاریخ ۱۳۹۶/۹/۸.

۴. اقتباس از: «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران»، مصوب جلسه هشتم شورای پژوهش حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۶/۸/۲۴؛ فرهنگ واژگان پژوهش، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه؛ به نقل از: شورای عالی حوزه‌های علمیه، آیین‌نامه صدور مجوز تاسیس واحدهای پژوهشی حوزوی، مصوب ش ۶۰۲ شورای اعطای مجوزهای علمی، ۱۳۸۷.

پژوهشی کمتر از رتبه یک پژوهشگری؛ شامل پژوهشیاران، پژوهش‌آموزان و نوپژوهان.

حوزوی: به طلابی گفته می‌شود که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای پرونده آموزشی بوده یا اشتها به حوزوی بودن داشته باشند.

فاضل حوزوی: دارندگان شش سال سابقه تحصیلی فعال در درس خارج یا اساتید و پژوهشگرانی که صلاحیت علمی آنان به تأیید شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسیده باشد.

اثر علمی پژوهشی: قالب عرضه فعالیت پژوهشی است که غالباً به شکل کتاب، مقاله، رساله علمی یا طرح پژوهشی ارائه می‌شود. مصادیق اثر پژوهشی در جدول یک آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی آمده است.

کمیته ارزیابی: کمیته‌ای تخصصی متشکل از صاحب‌نظران و کارشناسان علمی که در معاونت پژوهش تشکیل می‌شود و بر اساس وظایف و اختیارات خود، آثار و فعالیت‌های

علمی و پژوهشی حوزویان را ارزیابی و امتیازدهی می‌کند.

ارزیاب: صاحب‌نظر و کارشناس علمی عضو کمیته ارزیابی که توانایی و مهارت سنجش و احراز شاخص‌های علمی تعیین شده در ارزیابی آثار پژوهشی را دارد و حداقل دارای سطح چهار حوزه یا دکترای تخصصی است.

اهداف

۱. شناسایی و ساماندهی پژوهشگران و فعالان عرصه پژوهش؛
۲. ارتقای سطح علمی پژوهشی و توان‌مندسازی پژوهشگران؛
۳. اعطای رتبه علمی پژوهشی رسمی به پژوهشگران؛
۴. بهره‌مندی پژوهشگران از حمایت‌های مادی و معنوی و بهبود وضعیت معیشتی آنان؛
۵. انگیزه‌آفرینی و تقویت روحیه پژوهشی در میان پژوهشگران؛

۶. هدایت و سازماندهی پژوهشگران به سمت اولویت‌ها و نیازهای موجود پژوهشی.

ضرورت‌ها

۱. پشتیبانی از تولیدات و فعالیتهای علمی پژوهشی پژوهشگران حوزوی؛
۲. بزرگداشت جایگاه علمی پژوهشگران حوزوی و صیانت از شأن و منزلت آنان؛
۳. بهسازی و ارتقای وضعیت علمی و پژوهشی پژوهشگران؛
۴. ایجاد ظرفیتهای مناسب تحقیقاتی برای پژوهشگران؛
۵. بهرمندسازی پژوهشگران از فرصتهای علمی و مطالعاتی داخلی و خارجی؛
۶. تسهیل و روان‌سازی جریان استخدام و به‌کارگیری پژوهشگران در نهادهای، سازمان‌ها، مراکز و مؤسسات علمی و تحقیقی کشور؛
۷. بهبود سطح معیشت پژوهشگران حوزوی.

شناسایی

نخستین گام برای ساماندهی وضعیت پژوهشگران، رصد و شناسایی واجدان شرایط پژوهشگری از میان حوزیان دارای اثر و فعالیت علمی و پژوهشی است. این کار، در چند مرحله به انجام می‌رسد که عبارت‌اند از:

مراحل شناسایی

۱. ثبت و تکمیل مشخصات و سوابق علمی و پژوهشی پژوهشگران حوزوی با استفاده از داده‌های بانک‌های اطلاعاتی موجود؛ مانند بانک‌های اطلاعاتی مرکز فناوری حوزه، مرکز خدمات حوزه، انجمن‌های علمی حوزه، کتاب سال حوزه، جشنواره علامه حلی، مرکز تحقیقاتی نور، کتاب سال جمهوری اسلامی و جشنواره فارابی.

۲. درخواست معرفی پژوهشگر از مراکز، مؤسسات، واحدهای پژوهشی، مراکز تخصصی و مدیریت‌های استانی حوزه؛

۳. مراجعه و ثبت نام حضوری و خوداظهاری
متقاضیان برای دریافت امتیاز پژوهشی اسکان،
احراز پژوهشگری مدارج علمی و معرفی به
مراکز.

۴. فراخوان ثبت نام یا تکمیل اطلاعات موجود
از طریق رسانه‌های مجازی و مکتوب یا
سامانه پژوهشگران حوزوی؛

۵. شناسایی و راستی‌آزمایی نویسندگان حوزوی
مقالات با استفاده از پایگاه‌های استنادی
نشریات.

تشکیل پرونده

پس از شناسایی حوزیان دارای اثر و فعالیت
علمی پژوهشی، نوبت به تشکیل پرونده
پژوهشی برای آنان می‌رسد. این کار، با احراز
شرایط و طی مراحل زیر به انجام می‌رسد:

شرایط

۱. داشتن پرونده در یکی از مراکز مدیریت
حوزه‌های علمیه یا اشتها به فضل حوزوی؛
۲. ارائه گواهی مبنی بر اتمام پایه دهم از مرکز

مدیریت حوزه‌های علمیه یا معادل متناسب
آن از دانشگاه؛

۳. داشتن اثر چاپ شده در قالب کتاب و
مقاله؛

۴. نداشتن منع اقدام در پرونده تحصیلی.

مراحل

۱. تکمیل فرم‌های مربوط در سامانه یا به
صورت دستی؛

۲. ارائه اصل یا فایل مستندات و مدارک پرونده
یا بارگذاری آنها در سامانه؛

۳. ارائه آثار و فعالیت‌ها طبق جداول پنج‌گانه
ماده ۵ «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران
حوزوی»؛

۴. بررسی پرونده آثار و فعالیت‌های
علمی پژوهشی و مجموع مستندات و مدارک
متقاضی؛

۵. ارجاع پرونده به متقاضی برای تکمیل
نواقص اسناد و مدارک حداکثر تا یک ماه؛

۶. بایگانی پرونده متقاضی در صورت تکمیل
نشدن یا احراز نشدن شرایط؛

۷. ارجاع پرونده به کمیته علمی مربوط برای ارزیابی و تعیین میزان امتیاز یا رتبه پژوهشی در صورت احراز شرایط.

ارزیابی

ارزیابی آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی متقاضیان و تعیین میزان امتیاز آنان، از اصلی‌ترین مأموریت‌های این بخش در ساماندهی امور پژوهشگران حوزوی است. این کار، در دو کمیته اجرا می‌شود:

کمیته‌های ارزیابی

کمیته داخلی

این کمیته، با تکیه بر توان و تجارب علمی مدیران و کارشناسان داخلی معاونت تشکیل می‌شود و متصدی تعیین حداقل امتیازات، احراز صحت انتساب و اصالت آثار، فعالیت‌ها، اسناد و مدارک و تطبیق آنها با قوانین و مقررات مربوط است.

تبصره: اعضای کمیته داخلی، متشکل از مدیر مراکز و امور پژوهشی، کارشناس مسئول

پژوهشگران ستاد و کارشناس مسئول مراکز و
امور پژوهشی صف خواهد بود.

کمیته‌های تخصصی

این کمیته‌ها، با حضور اساتید صاحب نظر
همان رشته علمی و کارشناسان این معاونت
تشکیل و در آنها، محتوا و ساختار آثار و
فعالیت‌های علمی پژوهشی متقاضی به
دقت ارزیابی و امتیازدهی نهایی می‌شود.
نتایج جلسات ارزیابی هریک از کمیته‌های
تخصصی، در قالب فرم «صورت جلسه
ارزیابی آثار و فعالیت‌های پژوهشگران»،
با امضای اعضای کمیته تخصصی، ثبت و
گزارش می‌شود.

تبصره: اعضای این کمیته‌ها، بر اساس ماده
هفتم «دستور العمل اجرایی شناسایی، ارزیابی
و رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی» عبارت‌اند از:
مدیر مراکز و امور پژوهشی، کارشناس مسئول
امور پژوهشگران، پژوهشگران و صاحب نظران
دارای تخصص لازم.

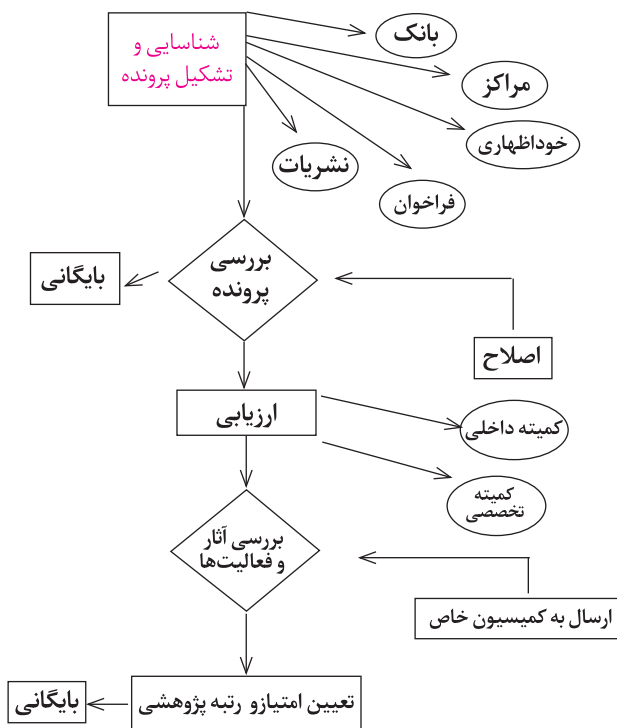
مراحل ارزیابی

مراحل اجرایی برای ارزیابی آثار و فعالیت‌های علمی پژوهشی متقاضیان در دو کمیته یاد شده، عبارت‌اند از:

۱. طراحی فرم‌های مربوط؛
۲. تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی؛
۳. تکمیل پرونده متقاضی و آماده‌سازی آن برای ارزیابی؛
۴. برگزاری جلسات کمیته‌های تخصصی و داخلی؛
۵. تعیین رتبه و وضعیت پژوهشی متقاضی؛
۶. اعلام نتایج ارزیابی به مراجع مربوط؛
۷. تنظیم صورت‌جلسات و گزارش‌های مربوط.

فرایند نموداری شناسایی، تشکیل پرونده و ارزیابی پژوهشگران حوزه

عوامل اجرایی

ترکیب پیشنهادی برای عوامل اجرایی این طرح، دست کم هشت نفر پیشبینی می‌شود که عبارت‌اند از:

۱. مدیر طرح، یک نفر؛
۲. دبیر اجرایی، یک نفر؛
۳. صاحب‌نظر و ارزیاب علمی، سه نفر؛
۴. مجری طرح، دو نفر؛
۵. ناظر علمی، یک نفر.

طرح تأسیس
سامانه پژوهشگران حوزوی
تحت وب

مقدمه

امروزه ایجاد سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی در عرصه‌های علمی، به ضرورتی اصلی و اساسی در مراکز علمی و پژوهشی تبدیل شده است. تحقق این ضرورت، گامی مهم در نظم‌بخشی، سرعت و سهولت دستیابی به داده‌های علمی خواهد بود و نقشی اساسی در ساماندهی اطلاعات علمی خواهد داشت. بنابراین، به استناد بند ۱۲ شرح وظایف معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه^۱ و نظر به اهمیت و ضرورت طراحی و راه‌اندازی سامانه جامع اطلاعات پژوهشگران حوزوی همچنین، با توجه به نقش ستادی

۱. برنامه‌ریزی برای ساماندهی امور پژوهشگران حوزه علمیه.

و مرجعیت معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه در تشخیص صلاحیت علمی پژوهشگران و معرفی آنها، «طرح تأسیس سامانه پژوهشگران حوزوی تحت وب» با مشخصات ذیل، تدوین می‌شود.

تعاریف

پژوهش: فرایند تولید دانش و مصادیق آن عبارت است از: تولید نظریه، اصلاح نظریه، تکمیل نظریه، ارتقای نظریه، نقد نظریه، دفاع از نظریه، ارائه کاربرد جدید برای نظریه، تولید پرسش‌های جدید.^۱

پژوهشگر: حوزویانی که علاوه بر اتمام پایه دهم (سطح سه)، دارای حداقل دو اثر علمی پژوهشی منتشر شده باشند یا بر اساس آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران، یکی

۱. اقتباس از: سند تعریف پژوهش و مصادیق آن، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، ص ۷؛ فرهنگ واژگان پژوهش، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، واژه پژوهش.

از سه رتبه پژوهشی را به دست آورند.^۱

فعال پژوهشی: حوزویان دارای اثر و فعالیت پژوهشی کمتر از رتبه یک پژوهشگری؛ شامل پژوهشیاران، پژوهش‌آموزان و نوپژوهان.

حوزوی: طلابی گفته که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای پرونده آموزشی بوده یا اشتغال به حوزوی بودن داشته باشند.

فاضل حوزوی: دارندگان شش سال سابقه تحصیلی فعال در درس خارج یا اساتید و پژوهشگرانی که صلاحیت علمی آنان به تأیید شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسیده باشد.

اثر علمی پژوهشی: قالب عرضه فعالیت پژوهشی است که غالباً به شکل کتاب، مقاله، رساله علمی یا طرح پژوهشی ارائه می‌شود. مصادیق اثر پژوهشی در جدول یک آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران آمده است.

۱. اقتباس از: «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران»، مصوب جلسه هشتم شورای پژوهش حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۶/۸/۲۴؛ فرهنگ واژگان پژوهش، معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه؛ به نقل از: شورای عالی حوزه‌های علمیه، آیین‌نامه صدور مجوز تاسیس واحدهای پژوهشی حوزوی، مصوب ش ۶۰۲ شورای اعطای مجوزهای علمی، ۱۳۸۷.

ارزیاب: صاحب‌نظر و کارشناس علمی عضو کمیته ارزیابی که توانایی و مهارت سنجش و احراز شاخص‌های علمی تعیین شده در ارزیابی آثار پژوهشی را دارد و حداقل دارای سطح چهار حوزه یا دکترای تخصصی است.

کمیته تخصصی: کمیته‌ای متشکل از صاحب‌نظران و کارشناسان علمی که در معاونت پژوهش تشکیل می‌شود و بر اساس وظایف و اختیارات خود، آثار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی حوزویان را ارزیابی و امتیازدهی می‌کند.

کمیسیون علمی: کمیسیونی که به استناد ضوابط و مقررات مربوط، وظیفه رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از کمیته تخصصی و اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص احراز صلاحیت پژوهشی متقاضیان و تأیید رتبه پژوهشی آنان را بر عهده دارد.

اهداف

۱. شناسایی و رصد پژوهشگران حوزه‌های

۲. امکان به‌روزرسانی و ویرایش اطلاعات توسط خود پژوهشگر؛
۳. بررسی و ارزیابی اطلاعات پژوهشگر و تکمیل و تأیید آنها در معاونت پژوهش؛
۴. رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی بر اساس جداول امتیازی؛
۵. دسترسی آسان جامعه علمی کشور به اطلاعات علمی پژوهشگران حوزوی به صورت ساده و ترکیبی؛
۶. بهره‌برداری از داده‌های سامانه برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کلان در امور پژوهشگران؛
۷. استفاده از اطلاعات سامانه برای حمایت و پشتیبانی از پژوهشگران حوزوی؛
۸. اطلاع‌رسانی از وضعیت پژوهشگران حوزوی و آثار و فعالیت‌های آنان در عرصه‌های گوناگون علمی، پژوهشی، آموزشی، اجرایی و فرهنگی.

ضرورت‌ها

۱. تسهیل و روان‌سازی جریان شناسایی، تشکیل پرونده، ارزیابی و رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی؛
۲. زمینه‌سازی و بسترآفرینی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کلان در امور پژوهشگران حوزوی؛
۳. بهسازی و ارتقای وضعیت علمی و معیشتی پژوهشگران حوزوی؛
۴. روان‌سازی جریان به‌کارگیری پژوهشگران حوزوی در نظام علمی و تحقیقی کشور؛
۵. هدایت پژوهشگران حوزوی به سمت نیازها و اولویت‌های جامعه و نظام.

عناصر و ویژگی‌ها

منظور از عناصر و ویژگی‌های سامانه در این طرح، مجموعه‌ای از نیازها، الزامات، امکانات و نتایج ضروری برای راه‌اندازی و بهره‌مندی از سامانه جامع و کامل پژوهشگران حوزوی است که اهم آنها عبارت‌اند از:

الف. شناسایی و تشکیل پرونده

از مهم‌ترین و اصلی‌ترین بخش‌های این سامانه است که زیربنایی مستحکم برای بخش‌های بعدی به شمار می‌آید. مدیریت این بخش، در ثبت مشخصات فردی، تعیین گرایش‌های علمی و بارگزاری مدارک، آثار و فعالیت‌ها، بر عهده خود متقاضی است؛ اما بررسی و تأیید آنها در امور پژوهشگران معاونت انجام خواهد شد.

سرفصل‌های اصلی این بخش به شرح ذیل است:

۱. ثبت مشخصات فردی؛
۲. تعیین گرایش‌های علمی؛
۳. درج سوابق آثار و فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی، فرهنگی و اجرایی؛^۱
۴. بارگزاری مدارک، اسناد و متن آثار؛
۵. بررسی و تأیید یا رد مدارک، آثار و فعالیت‌های متقاضی؛
۶. اصلاح و تکمیل نواقص مدارک، آثار و فعالیت‌ها؛

۱. فیلدهای اصلی و فرعی هر یک از سه سرفصل این بخش در ادامه این طرح آمده است.

۷. تأیید نهایی پرونده متقاضی در بخش مربوط.

ب. ارزیابی و رتبه‌بندی

آثار و فعالیت‌های متقاضی، در کمیته‌های تخصصی معاونت پژوهش ارزیابی و بر اساس جداول آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران، به هر یک از آنها امتیاز داده می‌شود. پس از کسب حداقل امتیاز لازم، پرونده متقاضی به کمیسیون علمی ارجاع و سرانجام رتبه پژوهشی پژوهشگر تعیین خواهد شد.

مدیریت این کار، بر عهده بخش پژوهشگران معاونت پژوهش بوده و گذر از آن نیازمند طراحی و پیش‌بینی مراحل زیر در سامانه است:

۱. تسهیل فرایند ارسال آثار و فعالیت‌های

متقاضی به کمیته‌های تخصصی و دریافت

آنها از کمیته‌ها؛

۲. طراحی بخش کمیته‌های تخصصی با

امکان دسترسی اعضای کمیته‌ها به متن آثار

و فعالیت‌های متقاضی؛

۳. امکان دسترسی اعضای کمیته‌های تخصصی

- به قوانین، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها،
فرم‌های ارزیابی و صورتجلسات؛
۴. پیش‌بینی فرایند امتیازدهی به آثار و فعالیت‌ها
در کمیته‌های تخصصی؛
۵. تسهیل فرایند ارسال پرونده متقاضی به
کمیسیون علمی؛
۶. طراحی بخش کمیسیون علمی با امکان
دسترسی اعضای کمیسیون به پرونده‌های
ارجاعی از کمیته‌های تخصصی؛
۷. امکان دسترسی اعضای کمیسیون‌های علمی
به قوانین، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها،
فرم‌های ارزیابی و صورتجلسات؛
۸. پیش‌بینی فرایند صدور گواهی رتبه پژوهشی؛
۹. امکان اطلاع و رصد متقاضی از فرایند
ارزیابی و رتبه‌بندی پرونده خود؛
۱۰. پیش‌بینی فرایند ثبت اعتراض متقاضی به
نتایج ارزیابی و رتبه‌بندی و چگونگی پاسخ به
آن.

ج. امکانات اصلی (خروجی‌ها)

این بخش، شامل مجموعه امکانات

اساسی است که باید برای سامانه جامع پژوهشگران در نظر گرفته شود؛ به عبارتی، شامل گزارش‌ها، خروجی‌ها و داده‌هایی است که بتوان از این سامانه استحصال کرده و به دست آورد؛ از جمله:

۱. استخراج آمار نویسندگان و دارندگان آثار و فعالیت‌های علمی؛

۲. دسترسی به اطلاعات و آمار کل فعالان پژوهشی و پژوهشگران؛

۳. ارائه آمار و اطلاعات پژوهشگران رتبه یک تا سه؛

۴. نمایش فهرست آثار علمی پژوهشگران در قالب کتاب، مقاله، طرح و کرسی؛

۵. استحصال زبان، تخصص، رشته و گرایش علمی پژوهشگران؛

۶. به دست آوردن جغرافیا و پراکندگی پژوهشگران حوزوی در سطح، شهر، استان، کشور و جهان؛

۷. شناسایی عناوین فعالیت‌ها و سمت‌های علمی و اجرایی پژوهشگران در عرصه‌های گوناگون؛

۸. طراحی انواع جست‌وجوهای پویا و فنی در زمینه پژوهشگران و آثار و فعالیت‌های آنان.

د. امکانات جانبی

منظور از امکانات جانبی، مجموعه‌ای از برنامه‌ها، اطلاعات و موضوعات مرتبط با حوزه پژوهشگران است که در این بخش از سامانه پژوهشگران بارگذاری خواهد شد. اهم این امکانات عبارت‌اند از:

۱. راهنما: این بخش، به چگونگی بهره‌مندی متقاضی از سامانه جامع پژوهشگران می‌پردازد و شامل فرایند ثبت‌نام، تشکیل پرونده، بارگزاری اسناد و مدارک و متن آثار و فعالیت‌ها است.
۲. قوانین: در این بخش، مجموعه‌ای از قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، اساس‌نامه‌ها، دستور العمل‌ها و بخش‌نامه‌های مربوط به امور پژوهشگران جانمایی خواهد شد.
۳. اخبار: این بخش، به ارائه رویدادهای علمی و پژوهشی مرتبط با امور پژوهشگران می‌پردازد؛ از قبیل انواع همایش‌های علمی و پژوهشی و فراخوان مقاله.

۴. یادداشت‌ها: به منظور بهرمندی از پیشنهادها و دیدگاه‌های اصلاحی پژوهشگران و صاحب‌نظران و برقراری ارتباط دوسویه میان پژوهشگران و متولیان امر پژوهش، این بخش پیش‌بینی می‌شود.

۵. پیوندهای مرتبط

به دلیل ارتباط این سامانه با برخی سامانه‌های همسو در مرکز مدیریت و سایر مراکز بیرونی، لازم است تمهیدات ایجاد لینک و پیوند با این سامانه‌ها پیش‌بینی شود؛ از جمله:

۱. سامانه‌های مرتبط با حوزه کتاب و مقاله در حوزه و نظام؛
۲. سامانه‌های مرتبط با نشریات علمی؛
۳. سامانه پایگاه استنادی جهان اسلام و سایر سامانه‌های استنادی؛
۴. سامانه مرکز خدمات؛
۵. سامانه معاونت آموزش حوزه؛
۶. بانک اطلاعات کتاب سال حوزه؛
۷. بانک اطلاعات جشنواره علامه حلی؛

۸. بانک اطلاعات جشنواره فارابی و کتاب سال جمهوری اسلامی؛

و. فیلدهای اصلی و فرعی

منظور از این بخش، مجموعه نیازها و ملزومات ضروری سامانه در این چهار بخش است:

۱. شناسایی و تشکیل پرونده؛
 ۲. بارگزاری اسناد و آثار؛
 ۳. ارزیابی پرونده پژوهشگر در کمیته‌های تخصصی؛
 ۴. تأیید و تعیین رتبه پژوهشی در کمیسیون علمی.
- جزئیات بیشتر این بخش، در ادامه این طرح پیوست خواهد شد.

ز. نتایج و انتظارات

افزون بر آنچه گفته شد، برخی نتایجی که از سامانه پژوهشگران حوزوی انتظار می‌رود، بدین شرح است:

۱. امکان نمایش تمامی اطلاعات پژوهشگران به صورت ساده (تک‌فیلدی) و ماتریسی (ترکیبی)؛

۲. قابلیت دسترسی ترکیبی به همه اطلاعات
مندرج در جداول پنج‌گانه رتبه‌بندی؛

مثال: چنانچه درخواست شد که پژوهشگری
دارای سطح چهار با معدل ۱۹ به بالا و
مسلط به زبان عربی و دارای چهار مقاله
علمی پژوهشی و دو مقاله علمی ترویجی
و دارای تخصص فقه و کلام اسلامی و با
سابقه دو سال مدیریت دانشگاه و پنج سال
تدریس در حوزه و دارای آثار فرهنگی معرفی
شود، سامانه باید بتواند بر اساس اطلاعات
موجود، جست‌وجوی لازم را انجام داده و افراد
را با مشخصات درخواستی معرفی کند.

۳. امکان جست‌وجوی پیشرفته و کاملاً ریز و
جزئی و ترکیبی برای مدیریت امور پژوهشگران؛

۴. اختصاص صفحه ویژه پژوهشگر و با مدیریت
خود او برای درج رزومه علمی متعارف و
برخی اطلاعات خاص همراه نمایش سه اثر
آخر؛ دسترسی به این صفحه باید برای خود
کاربر، با امکان نمایش تمامی اطلاعات او،
و برای مراجعه‌کنندگان با اطلاعات محدود و

مشخص پیشبینی شده باشد؛

۵. نمایش آخرین آثار علمی پژوهشگران با بازه زمانی شش ماه و البته به‌روز در صفحه اول سامانه و به صورت خودکار؛

۶. امکان آمارگیری از پژوهشگران به صورت تک‌فیلدی و بر اساس هریک از فیلدهای فرم ثبت نام یا به صورت ترکیبی؛

۷. امکان جست‌وجو در آثار پژوهشگرانی که اطلاعات آنها در آخر هریک از فیلدها پیشبینی و توسط پژوهشگر تکمیل شده با نمایش جلد و فایل آن؛

۸. قابلیت لینک مجموعه اطلاعات سامانه با سامانه‌های دیگر؛

۹. پیشبینی امکان ارسال پیامک خودکار به هر یک از پژوهشگران با قابلیت مدیریت آن؛

۱۰. مشخص شدن اطلاعات به‌روز نشده سامانه در دو بازه زمانی اختیاری و الزامی با رنگ‌های خاص یا با علامت ویژه.

ح. عوامل اجرایی

ترکیب پیشنهادی برای عوامل اجرایی این

سامانه، پس از راه اندازی، پنج نفر پیشبینی می‌شود که عبارت‌اند از:

۱. مدیر سامانه، یک نفر؛
۲. دبیر اجرایی سامانه، یک نفر؛
۳. کارشناس و مجری سامانه، سه نفر.

پیوست‌ها

الف. فرایند متنی سامانه

۱. شناسایی

- خوداظهاری متقاضی
- معرفی مراکز و مؤسسات
- معرفی معاونت پژوهش

۲. تکمیل فرم شناسایی

- مشخصات فردی
- گرایش‌های علمی و تخصص‌ها
- اسناد و مدارک
- آثار و فعالیت‌ها
- علمی پژوهشی
- علمی ترویجی
- علمی آموزشی

علمی اجرایی

علمی فرهنگی

۳. بررسی فرم شناسایی در معاونت

تأیید مشخصات، اسناد و آثار

برگشت فرم برای تکمیل مشخصات، اسناد و آثار

اصلاح نواقص مشخصات، اسناد و آثار

ارسال آثار متقاضی به کمیته‌های تخصصی

۴. ارزیابی آثار و فعالیت‌ها

آماده‌سازی اسناد و آثار و فرم‌های ارزیابی برای

کمیته‌های تخصصی

ارسال اسناد و آثار به ارزیابان و اعضای

کمیته‌های تخصصی

پیگیری دریافت اسناد و آثار از کمیته‌های

تخصصی

تکمیل نواقص احتمالی

دریافت نتایج ارزیابی از کمیته‌های تخصصی

تجمع امتیازات کمیته‌های تخصصی

تکمیل صورتجلسات ارزیابی آثار و فعالیت‌های

متقاضی در کمیته‌های تخصصی

ارسال نتایج ارزیابی و امتیازات کمیته‌های

تخصصی به کمیسیون علمی

۵. رتبه‌بندی

تأیید یا رد نتایج ارزیابی کمیته‌های تخصصی در

کمیسیون علمی

تعیین رتبه پژوهشی متقاضی در کمیسیون علمی

بررسی اعتراض‌های احتمالی متقاضیان

تأیید و تعیین نهایی رتبه پژوهشگر

صدور گواهی پژوهشگری

۶. حمایت و هدایت

شناسایی و معرفی ظرفیت‌های حمایتی موجود؛

تقسیم و طبقه‌بندی حمایت‌ها به معیشتی،

علمی، حقوقی و ...؛

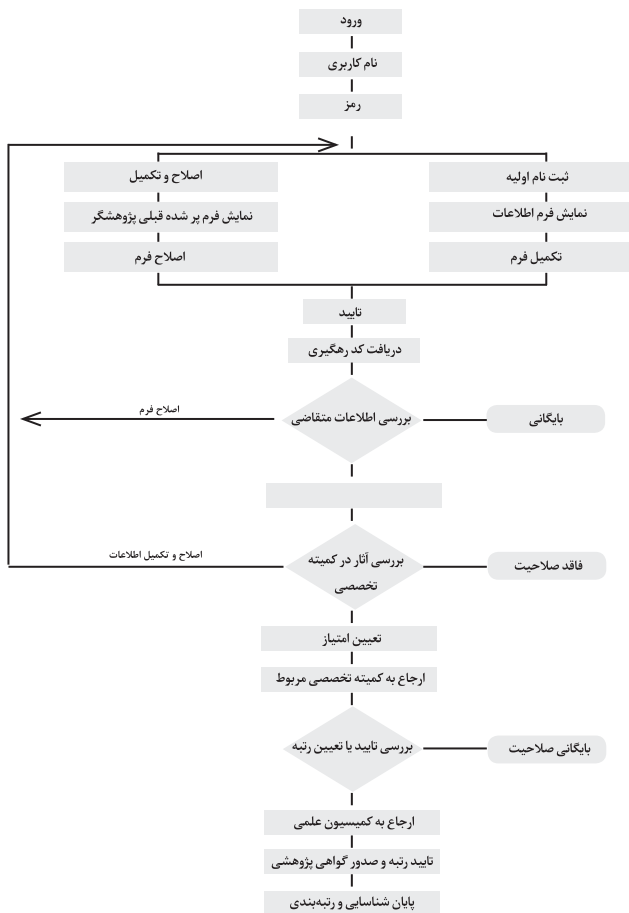
تخصیص حمایت‌ها بر اساس رتبه پژوهشی؛

هدایت و سودهی پژوهشگران به سمت نیازها و

اولویت‌ها.

ب. فرایند نموداری

ماده واحده مرحله اول اعطای کمک هزینه پژوهشی به پژوهشگران، پژوهش‌یاران و پژوهش‌آموزان حوزوی

ماده واحده:

مرحله اول اعطای کمک هزینه پژوهشی به پژوهشگران، پژوهش‌یاران و پژوهش‌آموزان حوزوی

الف. پژوهشگران: با کسب حداقل ۲۵ امتیاز از جدول شماره یک آثار و فعالیت‌های پژوهشی، مصوب در «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»، از ۳۰ درصد ردیف دوم جدول ماده ۴ «طرح اجرایی ارتقای هدفمند شهریه حوزویان» برخوردار می‌شوند.

ب. پژوهش‌یاران و پژوهش‌آموزان: در صورت کسب ۱۱ امتیاز از «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهش‌یاران» و «آیین‌نامه

رتبه‌بندی پژوهش‌آموزان»، از ۳۰ درصد
از ردیف دوم جدول ماده ۴ «طرح اجرایی
ارتقای هدمند شهریه حوزویان»
برخوردار می‌شوند.

دستور العمل‌های این ماده واحده، در
معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه تهیه
و پس از تأیید رئیس محترم شورا قابل
اجرا خواهد بود.

تعاریف

کمک‌هزینه پژوهشی: بخشی از کمک‌هزینه‌های
طلاب است که پس از کسب امتیازات لازم از
آثار و فعالیت‌های پژوهشی و احراز شرایط،
به پژوهشگران حوزوی پرداخت خواهد شد.
اعطای کمک‌هزینه پژوهشی، بر اساس تصمیم
شماره ۶۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه در
تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۲ مبنی بر «طرح اجرایی
موقت ارتقای هدمند شهریه حوزویان»، شامل
حداکثر ۶۰٪ شهریه هر پایه است که به میزان
شهریه پژوهشگران حوزوی اضافه می‌شود.

پژوهشگر: به حوزویانی گفته می‌شود که علاوه بر اتمام پایه دهم (سطح سه)، دارای حداقل دو اثر علمی پژوهشی منتشر شده یا بر اساس «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی» دارای یکی از سه رتبه پژوهشی باشند.

اثر علمی پژوهشی: قالب عرضه فعالیت علمی پژوهشی پژوهشگر که معمولاً به شکل کتاب، مقاله، رساله علمی و یا طرح پژوهشی است. فهرست آثار و فعالیت‌های پژوهشی، در جدول یک «آیین‌نامه رتبه‌بندی پژوهشگران حوزوی»، آمده است.

پژوهش‌یار: به طلاب مقاطع ۲، ۳ و ۴ تحصیلی حوزه اطلاق می‌شود که پس از یادگیری مهارت‌های پژوهش به تألیف و تدوین کتاب و مقاله و تولید آثار علمی ترویجی یا علمی مروری می‌پردازند.

پژوهش‌آموز: به طلاب مقطع یک تحصیلی حوزه گفته می‌شود که همزمان با یادگیری مهارت‌ها، فنون و روش‌های پژوهش، به

تولید آثار و فعالیت‌های پژوهشی تمرینی می‌پردازند.

حوزوی: طلابی که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارای پرونده آموزشی بوده یا اشتهار به حوزوی بودن داشته باشند. **فاضل حوزوی:** دارندگان شش سال سابقه تحصیلی فعال در درس خارج و اساتید و پژوهشگرانی که صلاحیت علمی آنان به تأیید شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی رسیده باشد.

کمیته ارزیابی: به کمیته‌ای گفته می‌شود که بر اساس وظایف و اختیارات خود، آثار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی حوزویان را ارزیابی، امتیازدهی و میزان اعطای کمک‌هزینه پژوهشی آنان را تعیین می‌کند.

ضرورت

ضرورت تحقق اهداف و سیاست‌های حوزه‌های علمیه در باره ارتقای وضعیت و جایگاه پژوهشگران حوزوی و فعال‌سازی نقش

اساسی آنان در نقشه علمی حوزه، نیازمند اتخاذ تصمیم‌های عملیاتی عاجلی است که یکی از آنها، اهتمام به بهبود وضعیت معیشتی پژوهشگران است. اجرای «مرحله اول اعطای کمک‌هزینه پژوهشی به حوزویان» نخستین گام برای حرکت به سمت بهبود وضعیت معیشتی پژوهشگران و تحقق این ضرورت است.

اهداف

۱. تجلیل و تقدیر از جایگاه علمی و پژوهشی حوزویان و ارتقا و بهسازی وضعیت علمی و پژوهشی آنان؛
۲. تقویت روحیه و ارتقای انگیزه‌های پژوهشی در میان حوزویان؛
۳. پشتیبانی از تولیدات پژوهشی و فعالیت‌های علمی حوزویان؛
۴. بزرگداشت جایگاه علمی حوزویان و صیانت از شأن و منزلت آنان؛
۵. بهبود وضعیت معیشتی و مادی حوزویان.